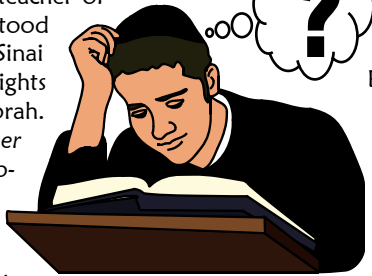

Kinder Torah[®]

Parashas Mattos

I Can't Remember

Try to imagine the scene. Rav Leib Chasman depicts the drama of the moment in his sefer, "Ohr Yohel". The Jewish people had just emerged victorious from a war with the Midianites. In their hands were the spoils of war – gold, silver, copper, iron, tin, and lead vessels. They wanted to use these items in their homes. "How do we *kasher* these vessels to use them for kosher food? Please tell us, Moshe Rabbeinu, the teacher of the Jewish nation. You stood before Hashem on Har Sinai for forty days and forty nights and learned the entire Torah. Please tell us how to *kasher* these vessels." Moshe Rabbeinu was silent. He could not remember the *halachos* of *kashering* vessels. His silence spoke louder than words. What caused him to forget? Being upset. The army had not carried out their orders when fighting the war. When Moshe Rabbeinu heard this, he became upset. What are the consequences of such a mistake? A person's wisdom is taken away from him. If Moshe Rabbeinu lost his wisdom from a lack of calmness, what about us? He became upset only three times, and he it was only over the honor of Hashem, not his own honor. He learned Torah directly from Hashem, and reviewed it four times in holiness and purity. Still, he forgot. What about us?

that they fight the battles of conquest of the land of Israel, along with the rest of the Jewish people. When the conquest was complete, they could return to their homes. "Then you shall be vindicated from Hashem and from Israel" (Bamidbar 32:22). They would now be above any suspicion.

The Gemora relates several examples that stress the importance of placing yourself above suspicion. The members of the family of Gormu were experts in making the *lechem hapanim* (bread for the Beis HaMikdash). They never ate any bread made from the same type of dough. Some one might suspect them of taking from the dough of the *lechem hapanim*. The members of the family of Avtinus were experts in making the *ketores* (incense) for the Beis HaMikdash. None of their daughters or daughters-in-law wore perfume at their weddings. Some one might suspect them of taking from the incense of the *ketores* (Yoma 38a). The *gabbai tzedaka* (one who distributed charity to poor people) could not make change for himself from the charity money. If there were extra food supplies after the distribution to poor people, he could not purchase them himself; rather he had to sell them to others (Pesachim 13a). He must not be suspected of taking what was designated for the poor. That is how far we have to go to keep ourselves above suspicion.

his sefer "Ohr Yohel" illuminates this episode with a fascinating insight. The Yalkut Shemoni relates that Moshe's death would follow this war with Midian. If he wished to push off the war 20 or 30 years, then he would prolong his life. However, Moshe acted immediately. "I have no permission to delay this mitzvah." Even the Bnei Yisrael did not want to go to war for fear of losing their beloved leader. Yet, Moshe urged them on.

Who is not amazed by Moshe Rabbeinu's pure heart? What a love of Hashem and His mitzvos! Yet, the next scene is puzzling. Moshe did not go to Midian himself; rather he sent Elazar and Pinchas to lead the fighting. Hashem commanded him to do this mitzvah personally, and was anxious to fulfill it. Why then, did he not go himself? Rav Chasman answers that he had *hacoras hatov* (gratitude) towards the Midianites. He grew up in Midian (after fleeing from Pharaoh at the age of twelve), and he did not want to harm the people of the land. Is this really enough of a reason to push aside a personal command from the Almighty? After all, the Midianites were evil enough to cause the death of 24,000 Jewish souls. What favors did they do for him?

Says the Medrash, "Do not throw a stone into a well that you have drunk from." Yes, Hashem commanded Moshe to take vengeance from the Midianites. However, Hashem also commanded him to "walk in His ways". Emulate Him. Yes, take revenge. However, do not go yourself, because you owe them a debt of gratitude.

Kinderlach . . .

Do you want to do well in your tests in school and cheder? Do you want to grow up to be big *talmidei chachomim*? Then you have to remember what you learn. To do that you have to review it many times until you know it well. You have to ask Hashem for *siyata dishmaya* (heavenly assistance). In addition, you have to guard against anger. When you become upset, you cannot think clearly. And you cannot remember what you learned. You work so hard to learn and remember what you learn. What a shame to forget it.

Above Suspicion

The tribes of Reuven, Gad, and half of Menashe preferred to settle on the eastern side of the Jordan River, rather than in the land of Israel. Moshe Rabbeinu granted their request, on the condition

Kinderlach . . .

You are playing with a group of boys who begin to bang on someone's car. Or they begin to write graffiti on the fence. Or they are playing roughly with someone's bicycle and it is only a matter of time until it breaks. Although you are not doing the wrong thing yourself, you are with the group. When the word gets out, the whole group will be suspected. Try to stop them. If that does not work, you must play elsewhere. Remember that you must place yourself above suspicion.

Gratitude

"Take vengeance for the children of Israel against the Midianim. Afterward you will be gathered unto your people." (Bamidbar 31:2). Rav Leib Chasman, in

Kinderlach . . .

To whom should you be grateful? To Imma for giving birth to you, caring for you, feeding, clothing, and tending to all of your needs from when you were a baby until this very day. To Abba, for supporting the family, learning Torah, and guiding your education. To your teachers for teaching you, and to your study partners for learning with you. To the shopkeeper who brings the food for you to buy. To the bus driver who takes you where you want to go. To the city workers who keep the streets clean, and provide your home with electricity, water, and everything else that you need. But most importantly, to Hashem, Who keeps your heart beating, your eyes seeing, and everything else working. And Who sends all of these other people as His agents, to help you in all these different ways? He is only One. Thank you One and all!

ההגדרת לבנר

פרשת מטות

מעבר לכל חשד

שבטי ראובן, גד וחצי שבט מנשה, בחרו להתישב בעבר הירדן המזרחי ולא בארץ ישראל. משה רבינו הסכים לבקשתם בתנאי שילחמו שכם אחד עם שאר אחיהם עד שינחלו את הארץ, ורק לאחר מכן יוכלו לחזור לבתיהם. "והייתם נקיים מה' ומישראל" (במדבר ל"ב, כ"ב). עכשיו הם יהיו נקיים מן החשד, שהם מנסים להתחמק מן המלחמה לכבוש הארץ.

הגמרא מביאה כמה דוגמאות כדי להדגיש עד כמה חשוב שאדם יעמיד עצמו מעבר לכל חשד. בני משפחת גרמו היו בקיאים בעשיית לחם הפנים. הם מעולם לא אכלו העשוי מאותו סוג בצק, שכן מישהו עלול לחשוד, שהם לקחו מהבצק של לחם הפנים. בני משפחת אבטינוס היו בקיאים בהכנת הקטורת לבית המקדש. אף אחת מבנותיהם וכולותיהם, לא התבשמה לכבוד חתונתה, שכן מישהו עלול לחשוד שהם לקחו מסמנני הקטורת (יומא ל"ח, ע"א). לגבאי הצדקה אסור היה לפרוט כסף מתוך כספי הצדקה. אם נשאר מצרכי מזון לאחר החלוקה לעניים, אסור היה לו לקנות אותם לעצמו. במקום זה, היה עליו למכרם למישהו אחר (פסחים י"ג, ע"א). עד כדי כך עלינו להזהר ולשים את עצמנו מעבר לכל חשד.

ילדים יקרים...
אתם משחקים עם קבוצת ילדים המתחילה לדפוק על מכונית. אולי הם מתחילים לכתוב כל מיני דברים על הגדר, או שהם משחקים בצורה פרועה במשחק של מישהו, וזה רק ענין של זמן עד שהמשחק יסבר. אפילו אם אתם לא עושים את המעשה הרע, אתם נמצאים עם הקבוצה. כאשר יודע הדבר, יחשדו בכל מי שהיה שם. נסו לעצור בעדם. אם זה לא הולך, אתם חייבים ללכת לשחק במקום אחר. זכרו שאתם מוכרחים להעמיד את עצמכם מעבר לכל חשד.

אני לא זוכר

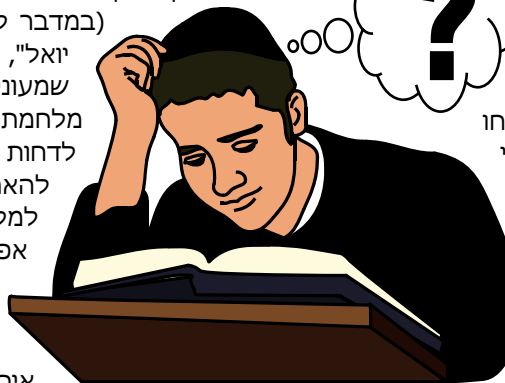
נסו לצייר בדמיונכם את המעמד. (ר' לייב חסמן זצ"ל מתאר את הדברים בספרו "אור יהל"). בני ישראל יצאו כמנצחים מן המלחמה עם מדון. בידיהם היה שלל המלחמה, כלי זהב, כסף, נחושת, ברזל, בדיל ועופרת. הם רצו להשתמש בכלים אלו בבתייהם. "כיצד עלינו להכשיר כלים אלו? אמור לנו בבקשה מורנו ורבנו משה. אתה עמדת ארבעים יום וארבעים לילה לפני ה' בהר סיני, ולמדת את כל התורה כולה. אמור לנו בבקשה איך מכשירים את הכלים הללו?". משה רבינו שתק. הוא לא הצליח להזכר בהלכות הכשרת כלים. שתיקתו רעמה יותר מאלף מילים. מה גרם לו לשכוח? כעס. אנשי הצבא לא מלאו את כל ההוראות שקבלו, וכששמע זאת משה רבינו, הוא כעס. מהו העונש על כעס? חכמתו של האדם נלקחת ממנו. אם משה רבינו אבד את חכמתו משום שכעס, מה נאמר אנחנו? הוא כעס שלוש פעמים בלבד, וגם זאת רק משום כבוד ה' ולא משום כבודו העצמי. הוא למד תורה ישירות מן ה', וחזר עליה ארבע פעמים בקדושה ובטהרה, ובכל זאת שכח. ומה נגיד אנחנו?

ילדים יקרים...

האם אתם רוצים להצליח במבחנים בבית הספר ובחידוד? האם אתם רוצים לגדול להיות תלמידי חכמים? אם כן, אתם מוכרחים לזכור את מה שאתם לומדים. כדי לזכור, צריך לחזור הרבה פעמים על מה שלומדים עד שיודעים זאת היטב, וצריך לבקש סיעתא דשמיא. בנוסף לזאת, צריך להשמר מכעס. כאשר כועסים, אי אפשר לחשוב בצורה ברורה, ואי אפשר לזכור את מה שלומדים. עבדתם קשה מאד כדי ללמוד ולזכור את מה שלמדתם. לא כדאי לאבד זאת.

הכרת הטוב

"נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים, אחר תאסף אל עמיר" (במדבר ל"א, ב'). הרב לייב חסמן, בעל ספר "אור יואל", מוסיף נופך מיוחד לסיפור זה. בילקוט שמעוני מובא שמשה רבינו ידע שהוא ימות לאחר מלחמת מדיון. אם הוא היה רוצה, הוא היה יכול לדחות את המלחמה לעוד 20-30 שנה, ובכך להאריך את חייו, אך הוא בכל זאת יצא למלחמה מיד. "איך לי רשות לדחות מצווה זו." אפילו בני ישראל לא רצו לצאת למלחמה שכן הם לא רצו במותו של מנהיגם האהוב, אך משה זיז אותם לצאת לקרב.

איך אפשר שלא לעמוד נדהם לעומת טהרת הלב של משה רבינו? אהבת ה' ומצוותיו מעבר לכל חישוב פרטי! אך השלב הבא הוא מתמיה: משה רבינו איננו עומד בראש הצבא הנלחם במדיון, אלא הוא שולח את פנחס לפקד על הצבא. והרי ה' ציווה עליו לקיים מצווה זו באופן אישי, ואם הוא כה רצה לקיימה, מדוע לא הלך בעצמו למלחמה? הרב חסמן עונה שהיתה לו הכרת הטוב כלפי המדיינים. הוא גדל במדיון (לאחר שנמלט מפרעה בגיל 12), והוא לא רצה לפגוע באנשי ארץ זאת. האם זו סיבה מספיק טובה לדחות ציווי אישי מהקב"ה? והרי המדיינים בכל זאת היו רשעים מספיק כדי לגרום למותם של 24,000 איש מבני ישראל. ומה הם כבר עשו עבורו?

אומר המדרש "בור ששתית ממנו, אל תזרוק בו אבן". כן, ה' ציווה את משה לנקום את נקמת ה' מהמדיינים, אך ה' ציווה אותו גם ללכת בדרכיו של ה' - להתנהג כמוהו. כן, יש לנקום, אך אל תלך בעצמך, כי אתה אסיר תודה להם.

ילדים יקרים...

למי עליכם להכיר טובה? לאמא - שילדה אתכם, טיפלה בכם, האכילה אתכם ודאגה לכל צרכיכם מיום הלידה ועד היום; לאבא - שמפרנס את המשפחה, לומד תורה ומשגיח על לימודיכם; למורים שלכם - שמלמדים אתכם; ולחבריכם שאיתם אתם לומדים; לבעל החנות שמביא לכם מוצרי אוכל; לנהג האוטובוס שמסיע אתכם למחוז חפצכם; לעובדי העירייה שדואגים שהרחובות יהיו נקיים; לאנשים שדואגים לכך שיהיה לכם חשמל, מים וכל מה שאתם צריכים. אך החשוב ביותר הוא להכיר תודה לה': הוא דואג לכך שלבכם ימשיך לפעום, שענייכם תראינה, ושהכל יפעל כיאות. הוא גם שולח לכם את כל האנשים הטובים האלה כשליחיו, שיעזרו לכם בכל מיני דרכים. תודה לכולם!